

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ե

«ՔՐԻՍՈՆԵԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

2020թ-ի 09ՆՈՅՈՒՆԻ 1-ի

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՈՐՈՇՄԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՅԻ

 ՀՐԱՋԱՆ ՆԵՐՍԻՆՅԱՆ

Կազմված Է՝ 01.08.2020թ

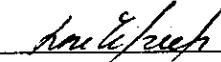
ՏՊԱԳՐՎԱԾ Է ԸՆԴԱՎԵԼԸ 2 ՕՐԻՆԱԿԻՑ

ՕՐԻՆԱԿ 1

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Ե

ՀՀ ԿՐՎԱՎԲԱՆԿԱՎԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՊԵՏԱԿԱՆ

ՈԵԳԻՍՏՐԻ ԳՈՐԾԱԿՎՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

«02» 2021թ

Գրանցման համար

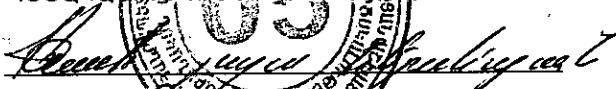
211 182 118 0801

Հարկ վճարողի հաշվառման համար

042 38185

2021թ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՇԵԳԻՆՍՐԻ ԳՈՐԾԱԿՎՈՒԹՅՈՒՆ

 65

«ՔՐԻՍՈՆԵԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ 2021

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1.1 «Քրիստոնեա Հայաստան» կուսակցությունը (այսուհետեւ՝ Կուսակցություն) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների՝ կամավորության հիմունքներով ձեւավորված հասարակական-քաղաքական միավորում է, որը գործում է Հայաստանի Հանրապետության ողջ տարածքում՝ ՀՀ Սահմանադրությանը, ՀՀ գործող օրենսդրությանը, սույն կանոնադրությանն ու իր ծրագրին համապատասխան:

1.2 Կուսակցությունը՝ հանուն ինքնիշխան, ժողովրդավարական, սոցիալական, իրավական պետության, երաշխավորելու համար Հայաստանի Հանրապետության ամրությունն ու հայ ժողովրդի խաղաղ արարումը իր հայրենիքում, ապահովելու համար սոցիալական արդարությունը, օրենքի առաջ բոլոր մարդկանց հավասարությունը, հիմք ընդունելով Կուսակցության ծրագրում առաջադրված նպատակները՝ ի շահ Հայաստանի Հանրապետության՝ ընդունում է իր Կանոնադրությունը:

1.3 Կուսակցությունը հանդիսանում է իրավաբանական անձ, ունի կլոր կնիք, դրոշմ, պաշտոնաթղթեր, հաշվարկային հաշիվներ բանկերում՝ ինչպես դրամով, այնպես էլ արտարժույթով:

1.4. Կուսակցության անվանումն է՝

- հայերեն՝ «Քրիստոնեա Հայաստան» կուսակցություն (հապավումը՝ ՔՀԿ),
- ռուսերեն՝ партия «Христианская Армения» (հապավումը՝ ՊԽԱ),
- անգլերեն՝ «Christian Armenia» Party (հապավումը՝ CAP):

1.5. Կուսակցությունն ունի դրոշ, խորհրդանիշ, ձևաթուղթ, կլոր կնիք, բանկային հաշիվներ, այդ թվում՝ արտարժույթով:

1.6. Կուսակցության դրոշը՝ ուղղահայաց կարմիր, կապույտ, ծիրանագույն պաստառ է՝ վրան ուկեզույնով ասեղնագործված ծաղկյալ խաչ:

1.7. Կուսակցությանն ունի խորհրդանիշ, որտեղ շրջանի մեջ պատկերված են Խաչով դրոշը՝ Խոր Վիրապի վանքի և Արարատ լեռան ֆոնին, պատկերը շրջանակված է Քրիստոնեա Հայաստան կուսակցություն գրությամբ (տես՝ հավելված 1)

1.8. Կուսակցության խորհրդանիշը պատկերվում է կնիքի, ձևաթղթի, կրծքանշանի և անհատականացման մյուս միջոցների վրա:

1.9. Կուսակցության իրավաբանական հասցեն՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Արարատի մարզ, Բյուրական համայնք, Վիլյամ Սարոյան տուն 2:

2. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Կուսակցության գլխավոր նպատակն է վերականգնել պատմական արդարությունը՝

- Հայության մայր հայրենիքը վերահոչակել Քրիստոնեա Հայաստանի Պետություն:
- ՀՀ-ում զարգացնելով իրավաբանական միտքը համակեցության օրենքները համապատասխանեցնել Ավետարանի սիրո օրենքին:
- Մասնակցել հայրենի իշխանությունների ձևավորման գործընթացին:
- Հետևողականորեն աջակցել ամբողջ հայության համախմբմանը, փոխադարձ աջակցմանը և ազգային արժեք ներկայացրող կառույցների հովանավորմանն ու պահպանմանը:
- «Եկեղեցին անջատ է պետությունից» լենինյան դեկրետի այս ձևակերպումը հնացած և անպտուղ լինելու պատճառով շտկել պետական կառավարման գաղափարական միջավայրը
- Շտկել կրթական համակարգը:
- Բարեփոխել դատաիրավական համակարգը:
- Նպաստել երկրի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը:
- Նպաստել հասարակության հիմքը հանդիսացող ամուր ընտանիքի պահպանմանը:
- Նպաստել Հայրենիքի պաշտպանության վեհ գործին:
- Նպաստել գիտության զարգացմանը:
- Աստծո հրամանով ծառայել ժողովրդին:

3. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՍԸ

3.1. Կուսակցության անդամ կարող է լինել 18 տարին լրացած Հայաստանի Հանրապետության յուրաքանչյուր գործունակ քաղաքացի, ով ընդունում է կուսակցության ծրագիրն ու կանոնադրությունը և չի հանդիսանում մեկ այլ կուսակցության հիմնադիր: Կուսակցության անդամ չեն կարող լինել օտարերկրյա քաղաքացիները, քաղաքացիություն չունեցող անձինք՝ բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի, և այն անձինք, ովքեր «Կուսակցությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի համաձայն՝ չեն կարող լինել որևէ կուսակցության անդամ:

3.2. Կուսակցությանն անդամագրվում են կամավոր հիմունքներով, անհատական կարգով, անձնական դիմումի համաձայն՝

- կուսակցության շրջանային կազմակերպության խորհրդի որոշմամբ,
- կուսակցության տարածքային կազմակերպության խորհրդի որոշմամբ,
- կուսակցության կազմակերպչական հանձնաժողովի որոշմամբ:

3.3. Կուսակցության անդամը հաշվառվում է կուսակցության որևէ սկզբնական կազմակերպությունում:

3.4. Կուսակցության անդամը մուծում է անդամավճար (չափը կամավոր է):

3.5. Եթե ՀՀ Սահմանադրությամբ և օրենքներով կուսակցությանն անդամակցությունն անթույլատրելի է դառնում, այն կասեցվում է կուսակցության անդամի դիմումի հիման վրա, կուսակցության կազմակերպչական հանձնաժողովի որոշմամբ: Կասեցումը հանվում է նույն կարգով:

3.6. Կուսակցության անդամն իրավունք ունի՝

- կուսակցության կանոնադրության պահանջներին համապատասխան ընտրել և ընտրվել կուսակցության տարածքային (սկզբնական, շրջանային, տարածքային) ու ոլորտային կառուցվածքային ստորաբաժանումների (կանանց, երիտասարդական, մարզական և այլն), վերահսկողություն իրականացնող, ինչպես նաև ներկայացուցչական և դեկավար մարմիններում (համագումար, գործադիր մարմին):
- տեղեկատվություն ստանալ կուսակցության ու նրա դեկավար մարմինների գործունեության վերաբերյալ. վերահսկողություն իրականացնել նրանց գործունեության նկատմամբ.
- կուսակցության դեկավար մարմինների քննարկմանը ներկայացնել հասարակական-քաղաքական կյանքի տարրեր հարցերի վերաբերյալ նախաձեռնություններ և առաջարկություններ.
- մասնակցել այն ժողովին կամ նիստին, որտեղ քննարկվում է նրա անձնական հարցը կամ առաջարկությունը, արտահայտել իր կարծիքը քննարկվող հարցերի վերաբերյալ.
- դուրս գալ Կուսակցության շարքերից՝ իր դիմումի համաձայն.
- բողոքարկել կուսակցության սկզբնական, շրջանային և տարածքային մարմինների որոշումներն ու գործողությունները կուսակցության վերադաս մարմիններում.
- կասեցնել և վերականգնել իր անդամակցությունը կուսակցությանը.
- օգտվել օրենքով և սույն կանոնադրությամբ նախատեսված այլ իրավունքներից:

3.7. Կուսակցության անդամը պարտավոր է՝

- գործել կուսակցության կանոնադրության շրջանակներում.
- կատարել կուսակցության համագումարի որոշումները և ծրագրային դրույթները.
- մասնակցել սկզբնական կազմակերպության ժողովներին և միջոցառումներին.
- կատարել օրենքով և սույն կանոնադրությամբ նախատեսված այլ պարտականություններ:

3.8. Կուսակցությանն անդամակցությունը դադարում է՝

- դիմումի համաձայն՝ կուսակցությունից դուրս գալու դեպքում. (դիմումը անդամը տախիս է կուսակցության նախագահի անունով)
- կուսակցությունից հեռացվելու դեպքում.
- սույն կանոնադրության 14.5. կետի հիմքով.
- մահվան դեպքում.
- կուսակցության լուծարման դեպքում:

3.9. Խրախուսման միջոցները.

Կուսակցությունը կարող է պարզեցնել՝

- շնորհակալազրով.
- պատվողով.
- հուշամեղալով, հուշանվերով կամ դրամական պարզեցնելով.
- կարգապահական տույժի հանումով:

3.10. Կուսակցության կանոնադրությամբ նախատեսված պարտականությունները կամ վերադաս մարմինների որոշումները չկատարելու դեպքում կուսակցականը կարող է ենթարկվել կարգապահական պատասխանատվության՝

- նկատողություն.
- խիստ նկատողություն.
- հեռացում կուսակցության շարքերից:

Կուսակցության անդամներին կարգապահական պատասխանատվության կարող է ենթարկել սկզբնական կազմակերպության ժողովը կամ կազմակերպչական հանձնաժողովը՝ գրավոր որոշմամբ: Տարածքային և շրջանային խորհուրդների անդամներին կարգապահական պատասխանատվության կարող է ենթարկել համապատասխան խորհուրդը կամ կազմակերպչական հանձնաժողովը, իսկ ներկայացուցական և դեկավար մարմինների անդամներին կարգապահական պատասխանատվության կարող է ենթարկել միայն գործադրի մարմինը:

4. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ

4.1. Կուսակցության կառուցվածքային հիմքը կուսակցության սկզբնական կազմակերպություններն են, որոնք տեղերում իրականացնում են կուսակցության քաղաքականությունը: Սկզբնական կազմակերպությունը բաղկացած է առնվազն 12 անդամից: Սկզբնական կազմակերպության նախագահն ի պաշտոնե շրջանային խորհրդի անդամ է, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ տարածքային խորհրդի անդամ:

Սկզբնական կազմակերպությունը ստեղծվում է տարածքային հատկանիշով: Ակզբնական կազմակերպություն կարող են ձևավորել՝

- կուսակցության գործադիր մարմինը.
- կուսակցության կազմակերպչական հանձնաժողովը.
- կուսակցության տարածքային խորհուրդը.
- կուսակցության շրջանային խորհուրդը:

4.2. Ակզբնական կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է ժողովների հրավիրման, որոշումների ընդունման, դրանց և կուսակցության վերադաս մարմինների որոշումների կատարման միջոցով:

4.3. Ակզբնական կազմակերպության ժողովը հրավիրվում է 2 տարին մեկ անգամ: Ժողովը հրավիրում է կազմակերպության նախագահը: Ժողով կարող է հրավիրել նաև կազմակերպության անդամների առնվազն 1/3-ը՝ ոչ ուշ, քան երեք օր առաջ օրակարգի մասին տեղյակ պահելով կազմակերպության անդամներին:

Կազմակերպության ժողովն օրինական է, եթե ժողովին մասնակցում է կազմակերպության անդամների առնվազն 1/2-ը: Որոշումներն ընդունվում են ներկաների ձայների պարզ մեծամասնությամբ:

4.4. Ակզբնական կազմակերպության ժողովն ընտրում է կազմակերպության նախագահ և նախագահի երկու տեղակալներ՝ ներկաների ձայների պարզ մեծամասնությամբ, երկու տարի ժամկետով: Կազմակերպության նախագահի կամ տեղակալի լիազորությունները սկզբնական կազմակերպության ժողովի որոշմամբ կարող են վաղաժամկետ դադարեցվել՝ սկզբնական կազմակերպության անդամների թվի կեսից ավելիի ձայներով: Կազմակերպության նախագահի պաշտոնը թափուր մնալու, ինչպես նաև վերջինիս բացակայության դեպքում նրա պարտականություններն իրականացնում է նախագահի տարիքով ավագ տեղակալը:

4.5. Ակզբնական կազմակերպությունը հաշվետու է կուսակցության շրջանային խորհրդին, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ տարածքային խորհրդին: Ակզբնական կազմակերպության տարեկան գործունեության մասին հաշվետվությունը ներկայացնում է կազմակերպության նախագահը, յուրաքանչյուր հաջորդող տարվա հունվար ամսին: Կուսակցության հերթական համագումարից ոչ ուշ, քան 25 օր առաջ սկզբնական կազմակերպությունը գումարում է հաշվետու ընտրական ժողով և կատարում է կազմակերպության նախագահի և տեղակալների ընտրություն:

4.6. Ակզբնական կազմակերպությունն իր դրամական միջոցները (անդամավճարներ, նվիրատվություն) փոխանցում է կուսակցության շրջանային խորհրդին, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ տարածքային խորհրդին: Ակզբնական կազմակերպությունը

կուսակցության կողմից հատկացված դրամական միջոցների ծախսերի մասին հաշվետվությունը ներկայացնում է շրջանային խորհրդին, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ տարածքային խորհրդին:

4.7. Այն սկզբնական կազմակերպությունը, որի նախագահն ընտրվում է շրջանային, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ տարածքային խորհրդի նախագահ կամ տեղակալ, ընտրում է նոր նախագահ:

4.8. Սկզբնական կազմակերպության նախագահը դեկավարում է սկզբնական կազմակերպության աշխատանքները, իսկ նրա բացակայության ժամանակ՝ նախագահի տեղեկալները:

4.9. Սկզբնական կազմակերպության վերահսկող մարմինը ընտրվում է 2 տարի ժամկետով, ով ընդհանուր վերահսկողություն է իրականացնում սկզբնական կազմակերպության գործունեության նկատմամբ:

5. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ

5.1. Հայաստանի Հանրապետության մարզերում ստեղծվում են կուսակցության շրջանային կազմակերպություններ, որոնց գործունեության տարածքային տիրութքը սահմանում է գործադիր մարմինը: Շրջանային կազմակերպության խորհրդը կազմավորվում է սկզբնական կազմակերպությունների նախագահներից:

5.2. Կուսակցության շրջանային խորհրդի նախագահը և նրա երկու տեղակալներն ընտրվում են կուսակցության շրջանային խորհրդի անդամների կազմից՝ ներկաների ձայների պարզ մեծամասնությամբ, երկու տարի ժամկետով: Շրջանային խորհրդի որոշմամբ կարող է կատարվել շրջանային խորհրդի նախագահի և տեղակալների վաղաժամկետ ընտրություն: Շրջանային խորհրդի նախագահի պաշտոնը թափուր մնալու, ինչպես նաև վերջինիս բացակայության դեպքում նրա պարտականություններն իրականացնում է նախագահի տարիքով ավագ տեղակալը Կուսակցության հերթական համագումարից ոչ ուշ, քան 20 օր առաջ կատարվում է շրջանային խորհրդի նախագահի և նրա տեղակալների ընտրություն:

5.3. Կուսակցության շրջանային կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է խորհրդի նիստերի հրավիրման, որոշումների ընդունման, դրանց և կուսակցության վերադաս մարմինների որոշումների կատարման միջոցով:

5.4. Կուսակցության շրջանային խորհրդի նիստերը հրավիրվում են ոչ պակաս, քան երկու ամիսը մեկ անգամ: Նիստերը հրավիրում է խորհրդի նախագահը: Նիստ կարող է հրավիրել նաև խորհրդի անդամների առնվազն 1/3-ը՝ ոչ ուշ, քան երեք օր առաջ

օրակարգի մասին տեղյակ պահելով խորհրդի անդամներին: Նիստն օրինական է, եթե մասնակցում է խորհրդի անդամների առնվազն 1/2-ը: Որոշումներն ընդունվում են ներկաների ձայների պարզ մեծամասնությամբ:

5.5. Կուսակցության շրջանային խորհուրդն իր գործունեության մասին հաշվետու է տարածքային խորհրդին: Տարեկան գործունեության մասին հաշվետվությունը ներկայացվում է կուսակցության շրջանային խորհրդի նախագահի կողմից՝ յուրաքանչյուր հաջորդող տարվա փետրվար ամսվա վերջին:

5.6. Կուսակցության շրջանային խորհուրդն իր դրամական միջոցները փոխանցում է տարածքային խորհրդին: Կուսակցության շրջանային խորհուրդը կուսակցության կողմից հատկացված դրամական միջոցների ծախսերի մասին հաշվետվությունը յուրաքանչյուր կիսամյակ ներկայացնում է տարածքային խորհրդին:

5.7. Կուսակցության շրջանային խորհուրդն իրավունք ունի կուսակցության սկզբնական կազմակերպությունը լուծարելու հարց բարձրացնել կուսակցության տարածքային խորհրդի առջև:

5.8. Այն շրջանային խորհուրդը, որի նախագահը կամ տեղակալն ընտրվում է տարածքային խորհրդի նախագահ կամ տեղակալ, ընտրում է նոր նախագահ կամ տեղակալ:

5.9 Շրջանային կազմակերպության նախագահը ղեկավարում է սկզբնական կազմակերպության աշխատանքները, իսկ նրա բացակայության ժամանակ՝ նախագահի տեղեկալները:

5.10 Շրջանային կազմակերպության վերահսկող մարմինը ընտրվում է 2 տարի ժամկետով, ով ընդիհանուր վերահսկողություն է իրականացնում շրջանային կազմակերպության գործունեության նկատմամբ:

6. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ

6.1. Հայաստանի Հանրապետության մարզերում ստեղծվում են կուսակցական տարածքային կազմակերպություններ: Տարածքային խորհուրդը կազմավորվում է մարզի տարածքում գործող շրջանային խորհրդի նախագահներից և նրանց տեղակալներից:

6.2. Կուսակցության տարածքային խորհրդի նախագահը և նրա երկու տեղակալներն ընտրվում են տարածքային խորհրդի անդամների կազմից՝ ներկաների ձայների պարզ

մեծամասնությամբ, երկու տարի ժամկետով: Տարածքային խորհրդի որոշմամբ կարող է կատարվել տարածքային խորհրդի նախագահի և տեղակալների վաղաժամկետ ընտրություն: Տարածքային խորհրդի նախագահի պաշտոնը թափուր մնալու, ինչպես նաև վերջինիս բացակայության դեպքում նրա պարուականություններն իրականացնում է նախագահի տարիքով ավագ տեղակալը: Կուսակցության հերթական համագումարից ոչ ուշ, քան 15 օր առաջ տարածքային խորհուրդը կատարում է տարածքային խորհրդի նախագահի և տեղակալների ընտրություն:

6.3. Կուսակցության տարածքային կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է խորհրդի նխտերի հրավիրման, որոշումների ընդունման, դրանց և կուսակցության վերադաս մարմինների որոշումների կատարման միջոցով:

6.4. Կուսակցության տարածքային խորհրդի նխտերը հրավիրվում են ոչ պակաս, քան երկու ամիսը մեկ անգամ: Նխտերը հրավիրում է խորհրդի նախագահը: Նխտ կարող է հրավիրել նաև խորհրդի անդամների առնվազն 1/3-ը՝ ոչ ուշ, քան երեք օր առաջ օրակարգի մասին տեղյակ պահելով խորհրդի անդամներին: Նխտն օրինական է, եթե մասնակցում է խորհրդի անդամների առնվազն 1/2-ը: Տարածքային խորհրդի որոշումներն ընդունվում են ներկաների ձայների պարզ մեծամասնությամբ:

6.5. Կուսակցության տարածքային խորհուրդն իր գործունեության մասին հաշվետու է կուսակցության գործադիր մարմնին: Տարեկան գործունեության մասին հաշվետվությունը ներկայացվում է կուսակցության տարածքային խորհրդի նախագահի կողմից՝ յուրաքանչյուր հաջորդող տարվա մարտ ամսվա ընթացքում:

6.6. Կուսակցության տարածքային խորհուրդը համակարգում և վերահսկում է շրջանային կազմակերպությունների աշխատանքները: Կուսակցության տարածքային խորհուրդը կարող է լուծարել կուսակցության սկզբնական կազմակերպությունը՝ իր նախաձեռնությամբ կամ կուսակցության շրջանային կազմակերպության առաջարկով:

Կուսակցության տարածքային խորհուրդը կուսակցության շրջանային կազմակերպության լուծարման հարցը կարող է ներկայացնել կուսակցության գործադիր մարմնին:

6.7. Կուսակցության տարածքային խորհուրդն իր դրամական միջոցները փոխանցում է կուսակցության դրամարկղ: Կուսակցության տարածքային խորհուրդը կուսակցության կողմից հատկացված դրամական միջոցների ծախսերի մասին հաշվետվությունը տարեկան մեկ անգամ ներկայացնում է գործադիր մարմնին:

6.8. Տարածքային կազմակերպության նախագահը ղեկավարում է տարածքային կազմակերպության աշխատանքները, իսկ նրա բացակայության ժամանակ՝ նախագահի տեղեկալները:

6.9. Տարածքային կազմակերպության վերահսկող մարմինը ընտրվում է 2 տարի ժամկետով, ով ընդհանուր վերահսկողություն է իրականացնում տարածքային կազմակերպության գործունեության նկատմամբ:

7. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԵՎ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

7.1. Երևան քաղաքի վարչական շրջաններում ստեղծվում են կուսակցության տարածքային կազմակերպություններ, իսկ գործադիր մարմնի որոշմամբ՝ նաև կուսակցության շրջանային կազմակերպություններ:

7.2. Երևան քաղաքի վարչական շրջանների տարածքային խորհուրդները կազմվում են վարչական տարածքում գործող շրջանային խորհրդի նախագահներից և տեղակալներից՝ 2 տարի ժամկետով, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ սկզբնական կազմակերպությունների նախագահներից՝ 2 տարի ժամկետով:

7.3. Երևան քաղաքի վարչական շրջանների սկզբնական կազմակերպությունը հաշվետու է շրջանային խորհրդին, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ տարածքային խորհրդին:

7.4. Սկզբնական կազմակերպությունն իր դրամական միջոցները (անդամավճարներ, նվիրատվություն) փոխանցում է կուսակցության շրջանային խորհրդին, այդպիսիք կազմակորված չլինելու դեպքում՝ տարածքային խորհրդին:

7.5. Կուսակցության Երևան քաղաքի տարածքային խորհուրդն իրավունք ունի կուսակցության շրջանային խորհուրդը կամ սկզբնական կազմակերպությունը լուծարելու հարց բարձրացնել կուսակցության գործադիր մարմնի առջև:

7.6. Երևան քաղաքի տարածքային կազմակերպության նախագահը դեկավարում է տարածքային կազմակերպության աշխատանքները, իսկ նրա բացակայության ժամանակ՝ նախագահի տեղեկալները:

7.7. Երևան քաղաքի տարածքային կազմակերպության կամ շրջանային կազմակերպության վերահսկող մարմինը ընտրվում է 2 տարի ժամկետով, ով ընդհանուր վերահսկողություն է իրականացնում Երևան քաղաքի տարածքային կամ շրջանային կազմակերպության գործունեության նկատմամբ:

8. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

8.1. Կուսակցության համագումարը կուսակցության բարձրագույն մարմինն է, որի ընդունած որոշումները պարտադիր են կուսակցության բոլոր մարմինների և անդամների համար: Կուսակցության համագումարում ընտրված և կուսակցության կանոնադրությամբ սահմանված մարմինները հաշվետու են համագումարին:

8.2. Կուսակցության հերթական համագումարը հրավիրում է կուսակցության մշտական գործող դեկավար մարմինն երկու տարին մեկ անգամ:

8.3. Համագումարի պատվիրակներն առաջադրվում են սկզբնական կազմակերպությունների ժողովներում:

8.4 Համագումարն իրավագոր է, եթե ներկա է (զրանցված է) պատվիրակների ընդհանուր թվի առնվազն կեսը, բայց ոչ պակաս, քան 100 պատվիրակ:

Կուսակցության համագումարի որոշումները, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի, ընդունվում են համագումարին ներկա պատվիրակների ձայների մեծամասնությամբ: Կուսակցության կանոնադրության հաստատման և ծրագրի ընդունման, դրանցում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու, բացառությամբ սույն օրենքի փոփոխությամբ պայմանավորված փոփոխությունների և լրացումների, դեկավար և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների կազմավորման, մշտապես գործող դեկավար մարմնի դեկավարի ընտրության, կուսակցության վերակազմակերպման, լուծարման մասին որոշումներն ընդունվում են ընտրված պատվիրակների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ:

Գաղտնի քվեարկությունն անցկացվում է համագումարին ներկա պատվիրակների առնվազն 1/3-ի պահանջով, ինչպես նաև բոլոր այն դեպքերում, եթե որոշակի պաշտոնի համար առաջադրվել են մեկից ավելի թեկնածուներ:

8.4. Արտահերթ համագումար կարող է հրավիրվել կուսակցության նախագահի առաջարկությամբ կամ կուսակցության անդամների 1/5-ի պահանջով՝ գործադիր մարմնի կողմից և որոշմամբ:

8.5. Կուսակցության համագումարը՝

- լսում և հաստատում է կուսակցության նախագահի հաշվետվությունն իր և գործադիր մարմնի գործունեության մասին.
- քննարկում և հաստատում է կուսակցության ծրագիրը, կանոնադրությունը և դրանցում առաջարկվող փոփոխություններն ու լրացումները.
- ընտրում է կուսակցության նախագահ, դադարեցնում լիազորությունները.
- ընտրում է կուսակցության գործադիր մարմին, կազմալուծում այն.

- որոշում է կուսակցության ռազմավարական քաղաքական ուղին, կուսակցության նպատակների և խնդիրների իրազործման գործելակերպն ու իրականացման ուղղությունները.
- լսում և հաստատում է կուսակցության վերստուգիչ հանձնաժողովի հաշվետվությունը.
- որոշում է վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամների թիվը և ընտրում կուսակցության վերստուգիչ հանձնաժողով, կազմակուծում այն.
- որոշում է ընդունում կուսակցության վերակազմակերպման և (կամ) լուծարման մասին:

9. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

9.1. Կուսակցության նախագահն ընտրվում է համագումարի կողմից երկու տարի ժամկետով՝ ներկա (գրանցված) պատվիրակների ձայների մեծամասնությամբ:

Կուսակցության նախագահի թեկնածություններն առաջադրվում են համագումարի պատվիրակների կողմից: Եթե առաջադրվել են մեկից ավելի թեկնածուներ, ապա, գաղտնի քվեարկության արդյունքում ընտրված է համարվում համագումարի պատվիրակների առավել ձայներ ստացած թեկնածուն:

9.2. Կուսակցության նախագահի բացակայության դեպքում գործադիր մարմնի անդամներից մեկը կուսակցության նախագահի հանձնարարությամբ իրականացնում է կուսակցության նախագահի լիազորությունները:

9.3. Կուսակցության նախագահը՝

- իրականացնում է կուսակցության ընդհանուր դեկավարումը.
- ներկայացնում է կուսակցությունը, նրա շահերը և դիրքորոշումը պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, հասարակական, քաղաքական և միջազգային կազմակերպությունների հետ ունեցած հարաբերություններում կամ այդ նպատակով լիազորում է կուսակցության այլ անդամների.
- ի պաշտոնե կուսակցության խորհրդի և գործադիր մարմնի անդամ է.
- իրավիրում է կուսակցության խորհրդի կամ գործադիր մարմնի նիստ.
- հերթական համագումարի իրավիրումից մեկ ամիս առաջ իրավիրում է կուսակցության գործադիր մարմնի նիստ, որտեղ որոշվում է համագումարի օրակարգի նախագիծը.
- դեկավարում է կուսակցության գործադիր մարմնի աշխատանքները և նախագահում կուսակցության խորհրդի նիստը.
- տնօրինում է կուսակցության գույքը և դրամական միջոցները.

- հաստատում է (ստորագրում է) կուսակցության խորհրդի և գործադիր մարմնի որոշումները կուսակցության պաշտոնաթերթի և այլ պարբերականների հրատարակման մասին.
- կազմավորում է իր աշխատակազմը.
- կուսակցության անունից հաստատում (ստորագրում) է բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը.
- կուսակցության գործադիր մարմնի անդամների կազմից կուսակցության խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում կուսակցության նախագահի տեղակալների և կուսակցության հանձնաժողովների նախագահների թեկնածությունները.
- սահմանում է կուսակցության նախագահի տեղակալների կողմից անմիջականորեն համակարգվող ոլորտները.
- կուսակցության խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում կուսակցության գործադիր մարմնի հավանությանն արժանացած՝ Ազգային ժողովում և կառավարությունում քաղաքական պաշտոններում նշանակման կամ ընտրության ներկայացվող թեկնածուներին.
- կուսակցության խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում կուսակցության գործադիր մարմնի հավանությանն արժանացած՝ Ազգային ժողովում և կառավարությունում քաղաքական պաշտոններում նշանակման կամ ընտրության ներկայացվող թեկնածուներին.
- կուսակցության խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում կուսակցության ոլորտային կառուցվածքային ստորաբաժնումների դեկավարների թեկնածությունները.
- հաստատում և օրենքով սահմանված կարգով ու ժամկետում պետական լիազոր մարմնին է ներկայացնում կուսակցության ֆինանսական հաշվետվությունները.
- օրենքով սահմանված ժամկետում զանգվածային լրատվության միջոցներում հրապարակում է կուսակցության ֆինանսական և գույքի օգտագործման վերաբերյալ հաշվետվությունները.
- իրականացնում է սույն կանոնադրությամբ և կուսակցության համագումարի կողմից իրեն վերապահված այլ լիազորություններ: Կուսակցության պաշտոնական դիրքորոշումն արտահայտում են կուսակցության նախագահը և նրա տեղակալները, ինչպես նաև նախագահի հանձնարարությամբ՝ գործադիր մարմնի անդամները և Ազգային ժողովում՝ խմբակցության դեկավարը:

10. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

10.1. Կուսակցության ներկայացուցչական մարմինը կուսակցության խորհուրդն է, որը դեկավար մարմին չէ:

Կուսակցության խորհրդում ի պաշտոնն ընդգրկվում են՝

- Կուսակցության նախագահը.
- գործադիր մարմնի անդամները.
- Կուսակցության անդամ պատգամավորները.
- Կուսակցության անդամ կառավարության անդամները.
- Կուսակցության տարածքային կազմակերպությունների խորհուրդների նախագահները, Կուսակցության ոլորտային կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները:

10.2. Կուսակցության խորհուրդը կարող է համալրվել գործադիր մարմնի որոշմամբ:

10.3. Կուսակցության խորհուրդն իր գործունեությունն իրականացնում է խորհրդի նիստերի հրավիրման, որոշումների ընդունման, դրանց և կուսակցության համագումարի որոշումների կատարման միջոցով:

10.4. Կուսակցության խորհրդի նիստերը հրավիրվում են ոչ պակաս, քան տարին երեք անգամ: Կուսակցության նախագահի, գործադիր մարմնի, ինչպես նաև խորհրդի անդամների առնվազն 1/3-ի նախաձեռնությամբ նախատեսված օրակարգով կարող է հրավիրվել արտահերթ նիստ: Նիստն օրինական է, եթե ներկա է խորհրդի անդամների առնվազն 2/3-ը:

10.5. Կուսակցության խորհուրդը՝

- վերահսկում է համագումարի և իր որոշումների կատարումը.
- հաստատում է գործադիր մարմնի կողմից մշակված և ներկայացված՝ կուսակցության գաղափարախոսական հիմնադրույթները, ծրագրային և կանոնադրական փաստաթղթերի նախազգերը, կուսակցության մարտավարական սկզբունքները,
- կուսակցության անունից անում է հայտարարություններ և առաջարկություններ.
- հաստատում է կուսակցության նախագահի կողմից առաջադրված կուսակցության նախագահի տեղակալների, կուսակցության հանձնաժողովների նախագահների և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների թեկնածությունները.
- որոշում է կայացնում այլ պետությունների քաղաքական կուսակցությունների հետ համագործակցելու, միջազգային միություններին և ասոցիացիաներին անդամագրվելու մասին.
- անհրաժեշտության դեպքում գործադիր մարմնի առաջարկությամբ լսում է կուսակցության տարածքային խորհուրդների հաշվետվությունները:

11. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆԸ

11.1. Կուսակցության մշտական գործող դեկավար մարմինը կուսակցության գործադիր մարմինն է, որն ընտրվում է կուսակցության համագումարում՝ երկու տարի ժամկետով։ Գործադիր մարմնի անդամների թիվը որոշում է համագումարը։ Գործադիր մարմնի անդամության թեկնածուներն առաջադրվում են համագումարի պատվիրակների կողմից։

11.2 Գործադիր մարմնի անդամների ընտրությունը կատարվում է բաց կամ գաղտնի քվեարկությամբ։ Ընտրված են համարվում համագումարի պատվիրակների առավել կողմ ձայներ ստացած թեկնածուները։

11.3 Կուսակցության գործադիր մարմինն իր գործունեությունն իրականացնում է գործադիր մարմնի նխատերի, որոշումների ընդունման, դրանց և կուսակցության համագումարի որոշումների կատարման միջոցով։ Կուսակցության գործադիր մարմնի նխատերը հրավիրվում են ոչ պակաս, քան ամիսը մեկ անգամ։ Կուսակցության նախագահի կամ գործադիր մարմնի անդամների առնվազն 1/3-ի նախաձեռնությամբ կարող է հրավիրել արտահերթ նիստ։ Նիստն օրինական է, եթե ներկա է գործադիր մարմնի անդամների առնվազն 2/3-ը։

11.4. Կուսակցության գործադիր մարմինը՝

- կազմակերպում, դեկավարում և վերահսկում է կուսակցության համագումարի որոշումների կատարման ընթացքը.
- հրավիրում է կուսակցության հերթական համագումար և նախապատրաստում դրա անցկացումը.
- որոշում է կայացնում համագումարի օրակարգի նախագիծը հաստատելու մասին.
- որոշում է համագումարի գումարման օրը, պատվիրակների ընտրության կարգը, ընդիանուր թիվը, սահմանում է անդամներից ընտրված պատվիրակների համամասնությունը.
- հրավիրում է կուսակցության արտահերթ համագումար կուսակցության նախագահի առաջարկությամբ կամ Կուսակցության անդամների 1/5-ի պահանջով.
- սահմանում և հաստատում է Ազգային ժողովի ընտրություններին և համամասնական ընտրակարգով ընտրվող համայնքների ավագանիների ընտրություններին մասնակցելու դեպքում Կուսակցության ընտրական ցուցակների ձևավորման կարգը։ Ընտրական ցուցակների ձևավորման ժամանակ առնվազն հաշվի են առնվում Կուսակցության անդամների, ինչպես նաև տարածքային ստորաբաժանումների ներկայացրած առաջարկությունները.
- որոշում է կայացնում Ազգային ժողովի ընտրություններին դաշինքով մասնակցելու մասին։

- հավանություն է տալիս Ազգային ժողովում և կառավարությունում քաղաքական պաշտոններում նշանակման կամ ընտրության ներկայացվող Կուսակցության թեկնածուներին.
- քննարկում և լուծում է կուսակցության ընթացիկ գործունեությանն առնչվող խնդիրները.
- մշակում և խորհրդի քննարկմանն է ներկայացնում կուսակցության գաղափարախոսական հիմնադրույթները,
- ստեղծում և լուծարում է Կուսակցության տարածքային ստորաբաժանումները և Կուսակցության ոլորտային կառուցվածքային ստորաբաժանումները.
- վերահսկում է կուսակցության տարածքային, շրջանային, սկզբնական կազմակերպությունների և ոլորտային կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքները.
- տարին մեկ անգամ հաղորդում է ներկայացնում կուսակցության խորհրդին՝իր գործունեության վերաբերյալ.
- ընդունում է ներկուսակցական ակտեր (որոշում, կարգադրություն, հանձնարարական, հրահանգ, հայտարարություն, ցուցում և այլն), բացառությամբ՝ համագումարի կամ խորհրդի իրավասությանը վերապահված ակտերի.
- որոշում է կայացնում խորհրդի արտահերթ նիստ գումարելու մասին.
- որոշում է կայացնում տարածքային, շրջանային կամ սկզբնական կազմակերպությունների արտահերթ նիստեր (ժողովներ) հրավիրելու և նիստերում (ժողովներում) պարտադիր քննարկման ենթակա հարցերի մասին.
- անհրաժեշտության կամ բողոքարկման դեպքերում կարող է վերանայել կուսակցության կառուցների որոշումները.
- անհրաժեշտության դեպքում ստեղծում է շրջանային կազմակերպություն.
- կուսակցության տարածքային խորհրդի առաջարկությամբ կարող է լուծարել կուսակցության շրջանային կազմակերպությունը.
- սահմանում է շրջանային կազմակերպության գործունեության տարածքային տիրույթը.
- իր նախաձեռնությամբ՝ կուսակցության նախագահի համաձայնությամբ կարող է լուծարել կուսակցության տարածքային կազմակերպությունը.
- լսում է կուսակցության տարածքային խորհուրդների տարեկան հաշվետվությունները.
- հաստատում է Կուսակցության տարեկան բյուջեն և նախահաշիվը.
- կուսակցության անունից անում է հայտարարություններ.
- համակարգում և հսկողություն է իրականացնում կուսակցության լրատվամիջոցների և հրատարակչական ծառայությունների գործունեության նկատմամբ.

- որոշում է կայացնում կուսակցության գործունեության բոլոր այն հարցերի շուրջ, որոնք կանոնադրությամբ վերապահված չեն կուսակցության համագումարի, նախագահի կամ խորհրդի բացառիկ իրավասությանը.
- իրականացնում է կուսակցության՝ որպես իրավաբանական անձի, լիազորությունները.
- հաստատում է կուսակցության գույքի կառավարման կարգը.
- սահմանում է անդամավճարների գանձման կարգը.
- հաշվետու է համագումարին:

12. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐՍՈՒԻԳԻՉ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

- 12.1. Կուսակցության ֆինանսական գործունեության վերահսկման նպատակով համագումարի կողմից երկու տարի ժամկետով ընտրվում է վերստուգիչ հանձնաժողով:
- 12.2. Վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամը չի կարող միաժամանակ լինել կուսակցության գործադիր մարմնի և խորհրդի անդամ, կուսակցության տարածքային ու ոլորտային կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավար:
- 12.3. Վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամներն իրենց կազմից ընտրում են հանձնաժողովի նախագահ:
- 12.4. Վերստուգիչ հանձնաժողովը հաշվետու է կուսակցության համագումարին:
- 12.5. Վերստուգիչ հանձնաժողովը՝
- վերահսկում է կուսակցության դրամական միջոցների ձևավորման և ծախսման գործընթացները,
  - ստուգում է դրամական միջոցների մուտքերի և ելքերի օրինականությունը,
  - վերահսկում է կուսակցության գույքի տնօրինման, տիրապետման և օգտագործման գործընթացները,
  - ստուգում է կուսակցության գույքի հետ կապված գործընթացները:
- Վերստուգիչ հանձնաժողովը որոշում է ընդունում, եթե հանձնաժողովի նիստին մասնակցում են հանձնաժողովի անդամների կեսից ավելին, որոշումներն ընդունվում են հանձնաժողովի նիստի ներկա անդամների ձայների մեծամասնությամբ:

13. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

- 13.1. Կուսակցության սեփականությունը, այդ թվում՝ ծրագրային և կանոնադրական խնդիրների իրականացման համար անհրաժեշտ շինություններ, փոխադրական միջոցներ և այլ գույք, գոյանում են՝ նվիրատվությունից, սահմանված կարգով իրականացված գործունեությունից և օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներից:

13.2. Կուսակցության կողմից ստացված, ինչպես նաև նրա սեփական միջոցների հաշվին ստեղծված և (կամ) ձեռք բերված գույքի սեփականատերը կուսակցությունն է:

13.3. Կուսակցության տարածքային և ոլորտային կառուցվածքային ստորաբաժանումները սեփականատիրոջ կողմից իրենց հատկացված գույքը տիրապետում և օգտագործում են գործադիր մարմնի կողմից նախատեսված սահմաններում ու կարգով:

13.4. Դրամական միջոցները ձևավորվում են անդամավճարներից, օրենքով նախատեսված նվիրատվություններից, օրենքով նախատեսված բյուջետային ֆինանսավորումից, քաղաքացիական իրավական գործարքներից և օրենսդրությամբշարգելված այլ մուտքերից:

13.5. Կուսակցության գույքը և դրամական միջոցները տնօրինում է կուսակցության նախագահը կամ նրա կողմից լիազորվելու դեպքում կարող է տնօրինել կուսակցության գործադիր մարմնի անդամներից մեկը՝ ըստ կուսակցության գործադիր մարմնի կողմից հաստատված նախահաշվի և կարգի:

14. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ (ԿԱՄ) ԼՈՒԾԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

14.1. Կուսակցության վերակազմակերպումը և (կամ) լուծարման մասին որոշում իրավասու է ընդունել Կուսակցության համագումարը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և սույն կանոնադրությամբ սահմանված կարգով: Կուսակցությունը կարող է վերակազմակերպվել (միաձուվել, միանալ, բաժանվել, առանձնանալ) միայն այլ կուսակցության (կուսակցությունների):

14.2. Կուսակցության վերակազմակերպման և (կամ) լուծարման նախաձեռնությամբ կարող է հանդես գալ կուսակցության գործադիր մարմինը կամ կուսակցության համագումարի պատվիրակների առնվազն 1/3-ը՝ գրավոր պահանջով:

14.3. Կուսակցության վերակազմակերպման և (կամ) լուծարման մասին որոշումն ընդունվում է կուսակցության համագումարի պատվիրակների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ, բաց քվեարկությամբ:

14.4. Համագումարի կողմից կուսակցության լուծարման մասին որոշում ընդունելու դեպքում ստեղծվում է լուծարային հանձնաժողով, որը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տնօրինում է կուսակցության գույքը և դրամական միջոցները, ինչպես նաև իրականացնում է կուսակցության լուծարման հետ կապված աշխատանքները:

14.5 Կուսակցության լուծարումից հետո մնացած գույքը, Կուսակցության համագումարի որոշմամբ, ծախսվում է կուսակցության կանոնադրությամբ սահմանված նպատակներին, իսկ եթե անհնար է, փոխանցվում է պետական բյուջե:

14.6. Կուսակցության լուծարման նախաձեռնությունը համագումարի կողմից մերժվելու դեպքում, այդ մասին որոշման ընդունման պահից, դադարեցվում է լուծարման նախաձեռնությամբ հանդես եկած կուսակցության անդամների անդամակցությունը, և անհրաժեշտության դեպքում կատարվում են նոր ընտրություններ:

14.7. Կուսակցությունը ենթակա է լուծարման «Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքով և ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով:

Հավելված 1

